

VIRO
ANNIS MERITISQVE
SVMME VENERABILI
GEORGIO WOLFGANGO
PANZERO

THEOLOG. ET PHILOSOPH. DOCTORI
PASTORI ET DISPOSITORI AD DIV. SEBALDI SOCIÉTATIS FLO-
RIGERAE AD PEGNESVM PRÆSIDI

PARENTI SVO OPTIMO
QVINQVAGESIMVM MVNERIS SACRI ANNVM

PIA MENTE
GRATVLATVR
SIMVLQVE QVAEDAM

DE

D. IOANNE GEORGIO VOLCAMERO

IUBILAEI MUNERIS PHYSICI REIP. NORIMBERG. SEMISECULARI
COLLEGII MEDIC. NORIMBERG. QUONDAM SENIOR. PRIMAR.
ET ACAD. IMPER. NATUR. CURIOS. SOCIO

ADDITIS

DVABVS AD ILLVM EPISTOLIS

HERMANN. BOERHAAVE ET IOS. PITT. TOVRNEFORT
ANTEA NONDVM IMPRESSIS

EXPONIT

D. GEORG. WOLFGANG. FRANCISC. PANZER

REIPVBL. NORIMBERG. PHYSICVS COLLEGII MEDICI ET ACADEM. IM-
PERIAL. NATUR. CVRIOS. SOCIVS.

NORIMBERGAE d. VI. Ianuar. 1802.

Iam ab antiquis temporibus mos obtinuit, ut doctorum virorum reliquiae eruditae, quaecunque omnis aetas ex interitu servare potuerit, in saepinas colligerentur; eorum inprimis, quorum scripta, ad exigua usque ingenii monumenta, post multorum annorum decursum, periisse putarentur. Maxime inde saepius, tum literis, tum personis, e quibus quantumcunque harum reliquiarum profectum fuerit, consulebatur. At, quoniam nonnunquam accidere solebat, ut harum reliquiarum editio perparum ad incrementum literarum adiuvandum conferret, iniquius nonnulli de iis edendis iudicant. Verum enim vero, quum virorum eruditorum ingenium, mores et animi affectus ex epistolis et schedis in serinio neglecte servatis melius et tutius, quam ex eorum absolutissimis operibus perspicere et adumbrari possint, nos laetari debere puto, si non omnem messem consumserit temporum iniuria, et spicilegia vel tantum nobis reliquerit. Ut enim in agricultura e spiculis agelli coelique benignitas iudicatur: sic reliquiarum doctarum aestimatio vera, in earum pretio et ubertate posita est. Iuvat interdum e fermunculis, versiculis aut e sententiis aliquot, sique temere in chartam coniectis, de ingenio eruditioneque auctoris argumentari: sed nonnunquam taedet, totum desiderare opus. Eorum autem virorum literis clarissimorum, quorum otii literarii monumenta integra atque absoluta omnium manibus, etiam nostra aetate teruntur, reliquiis et fragmentis saepe provida ratio habenda est, ne oblivioni tradantur, sed potius ab interitione vindicentur. Haud itaque refugiebat tenuem, ut videbatur, laborem in iis colligen-

dis atque servandis grata posteritas: putans, nihil esse tam leve, tenue aut exile, quod a viris illustribus proficisceretur, quin cognovisse prodesset. Singulari autem cura magni inprimis eiusmodi reliquiae virorum doctissimorum aestimandae sunt, quae forma epistolarum ad nos pervenerunt, quoniam in hoc scribendi genere, sententiae numerantur neque vero ponderantur, exindeque facile est, cum animuni, tum ingenium auctoris cognoscere; quod maxime iucundum, si in aliquid, quod nos allicit, incidamus. Interest enim plurimi, ut ego puto, viros illustres ex utraque parte cognoscere: virtutis et ingenii. Quemadmodum vero, ut recte omnino putatur, suum cuique est tribuendum, ita memoria virorum de republica literaria olim bene meritorum in eorum reliquiis semper sancte servanda est: et nos, quasi haeredum officiis religiosissime perfungi, et omni opera niti debemus, ut eorum memoria integra et cum benevolentia ab omnibus prosequatur.

Placet igitur in praesentia, eorum consuetudinem acmulari, qui nesciunt, caram atque gratam rem, in scriniolis suis adeo arcte custodire, ut ad eam aliis nullus vel parcissimus aditus pateat, qui magis student, eam cum amicis, innato liberali atque ingenuo more, communicare, confisi, iis eam, cum utilem, tum iucundam futuram.

Ex pluribus iam annis collegeram, quaecunque de manu scriptis doctorum virorum consequi poteram, eaque semper religiose more meo servare studui: cum propter aestimationem erga eos, tum propter utilitatem meam. Iam dudum collectioni meae ornamento erant duae epistolae ad IOAN. GEORG. VOLCAMERUM II, (a) altera ab HERM. BOERHAAVE, altera ab IOSEPH.

(a) Cavendum, ne *Volcameri nostri* propter praenominum suorum similitudinem permixtentur, quod, quandoquidem accidisse vidi. *Pater I. G. Volcamer* Colleg. med. Senior. primarius natus d. 1X. Jun. 1616. in coll. med. recept. d. 7. Jun. 1643. Praefec. Acad. Imp. N. C. 1686. denat. d. XVII. Mai 1693. *Filius I. G. Volcamer* Coll. med. Senior. primar. nat. d. VII. Mai 1662. in coll. med. recept. 1685. in Acad. Imp. Nat. C. recept. 1685. denat. d. 8. Jun. 1744. — *Cf. Seguer* in bibl. botan. p. 205. *Volcamerum* patrem cum filio perperam commutavit, ut alios taceam.

IOSEPH. PITTON. TOURNEFORT. Vtraque libris adiacebat, quorum possessio emtionis iure ad me pervenit. Verosimile mihi equidem est, hos libros, qui post VOLCAMERUM, alium atque alium dominum fortiebantur, e bibliotheca olim sua transiisse, ipsumque in libris has epistolas reposuisse.

Quam magni vel parvi, a nonnullis harum epistolarum argumentum aestimetur, praefertim cum neque nova neque inaudita contineant, vel explicant, iustum tamen iis atque aequum definiendum esse pretium existimaverim, non solum, quia haec epistolarum biga, ab illustribus et vere doctis viris proficiscitur, sed etiam quia illustri viro, ad quem datae fuerant, magno sunt honori. Praeterea epistolae auctoribus suis non minori ornamento et honori sunt, quoniam eorum animus ingenuus atque officiosus clarior ex iis luce enitet, simulque demonstrant, bonas artes et omne disciplinarum genus, eo magis efflorescere, quo magis communi et amabili vinculo et connubio doctorum virorum enutrientur atque sustententur.

Quid igitur mirum, si diutius latere noluerim hoc epistolarum memorabile par *Virorum illustrium*, ad *Viram illustrem*? quid mirum, si diligenter cautum iuerim, ne post fata in omne tempus fortasse oblivioni traderentur? Malui etenim officio observantiae erga summe celebrandorum virorum manes perfungi, quam huic diutius defuisse videri. Sed antequam illas in medium proferam, pauca de nostro I. G. VOLCAMERO II. praefari animus est, quae fortasse a proposito non erunt aliena.

Magnam noster VOLCAMERUS inter cives reipublicae nominis sui gloriam atque celebritatem adeptus est. Artis salutaris cum felicissimus, tum rei herbariae peritissimus omnium consensu aevi sui habebatur. Verum hanc gloriam atque nominis sui dignitatem, apud externos quoque, non solum mereri, sed etiam tueri bene noverat. Maximo inde honori atque ornamento *Collegio medicorum norinbergensium* est, quod in annalibus suis, non solum de nominibus IOACH. CAMERARIJ, GODEFRID. THOMASII, CHRIST. IACOB. TREWII, sed etiam de nominibus IOAN. GEORG. VOLCAMERI PATRIS, et IOAN.

IOAN. GEORG. VOLCAMERI filii, collegarum olim sibi coniunctissimorum gloriari possit. Notatu praeterea dignissimum est, *Collegium medicum*, utrumque VOLCAMERUM, cum *Patrem*, tum deinde *Filium*, et paullo post quoque suum THOMASIVM (b), *Senes iubilatos* venerari atque omni honoris cultu prosequi potuisse. *Collegium enim medicum*, meritissimorum collegarum suorum semper iustus et aequus fuit aestimator, non potuit ergo, quin IOAN. GEORG. VOLCAMERI II. et GODEFRID. THOMASII solennia semisecularia muneris Physici ordinarii norimbergensis, et collegii medici focii, nummo memoriali (c) celebraret, et sic se suosque mandaret memoriae. Neque hoc praeteribo, VOLCAMERUM nostrum, et affinem suum THOMASIVM, solennia quoque iubilaci dignitatis quinquagenarii Sociorum inclytæ Academiae Imperia-

(b) *Godefrid. Thomasius* Colleg. med. Senior primarius, nat. Lipsiæ d. XXIV. Mart. 1660. in Colleg. medic. recept. 1691. in Acad. Imp. Nat. Cur. 1691. denat. d. X Mai 1746. Vitam viri immortalis optime exposuit S. R. *Pater meus* in Praefat. Biblioth. Thomae. T. I. Norimb. 1765.

(c) Nummi huius memorialis videlicet figuram aeri incisam, eiusdemque noticiam profusorem in b. *Willii* deliciis nummaris noricis T. I. p. 241.

Avus a matre meus Ioan. Iacob. Iantke Med. clinic. et botanices in Acad. Altdorf. Coll. med. norimb. et Acad. Imper. Nat. C. focius, nat. Brigae Silesior d. XXX Jan. 1687. a. 1714 in numer. Profess. receptus: a. 1760. secularia quinquagenaria dignitatis Doct. Med. celebrabat, et d. IX April. 1764 secularia quinquagenar. muneris Profess. publici: denat. d. XX Mart. 1768. Eodem mense et consule I. Balib. Bernbold Theol. P. P. Altdorf. et I. Frid. Dannreuther Iuris cons. norimbergens. secularia quinquagen. munerum suorum celebrabant. Nummo memoriali hoc *triplex iubilaeum* trium Virorum meritis praeclarissimorum posteritati mandatum est, de cuius effigie et notitia uberiori b. *Willi*, consulendus est in suis deliciis nummar. noric. T. I. p. 185.

A. 1800 d. XI Mai Colleg. med. norimb. secularia quinquagenaria muneris Physici ordinarii et Collegii med. focii Ioan. Adam. Baueri per XXV annos Senioris primarii, et Iob. Iacob. Baieri Colleg. med. Sen. celebrabat, inque memoriam et honorem collegarum coniunctissimorum duos nummos memoriales excudi iussit.

rialis Naturae Curioforum celebrasse, in quorum numerum a *Patre* et *Socero* I. G. VOLCAMERO I, tunc temporis *Academiae Praefide* generosissimo, recipiebantur.

Quamvis autem VOLCAMERUS noster artem salutarem cum felicissimo successu strenue atque religiose exerceret, nunquam tamen deliciarum suarum rei herbariae, cum hortensium tum sylvestrium, immemor adeo fuit, ut aliis negotiis eas posthabuisset, quinimo tanti eas habuit, ut studia sua severiora iis saepius temperaverit. Instituerat enim in aedibus suis *hortum botanicum* (d), et in eo bene multas, tum rariores, tum speciosas stirpes aluit, quas bene educare noverat, cuius tamen nullum adhuc superest vestigium. Inde evenit, ut magnum commercium literarium (e), cum botanicis exteris contraxerit, in primis cum HERM. BOERHAAVE, CASP. COMMELINO, PETR. HOTTONIO, GUILIELM. SHERARD, JOSEPH. PITONE TOURNEFORT, IO. BAPT. TRIUMFETTI, FELIC. ABBATE VIALI IOAN. BOEHM. (f) aliisque.

Feliciss-

(d) Excellit Norimberga in Franconia inter hortos germani, *Linn.* biblioth. botan. p. 75. Ab avo suo *Ioan. Volcamero*, iam hortus Volcamerianus exstrebatur, quem nepos I. G. Volcamer noster maxime amplificavit. Vid. *b. Will.* indicem erudit. noric. IV. p. 120.

(e) Commertium literarium I. G. Volcam. II. adhuc superesse innuit *b. Will.* I. c. p. 129.

(f) *Ioan. Boehm* Germanus, Venetiis medicinam faciebat, et quidem magno cum successu. Febrem quartanam vomitorio pellere scivisse lego. Rei herbariae inprimis deditus, huiusque cognitione admodum fuit clarus. *Paulus Boscons*, botanicus olim magni etreriae ducis clarissimus, magni illum propter modestiam et bonos mores suos aestimabat, illique observationem suam novam de *Gummi Cerafi* (*Museo di piante rari* p. 79) dedicabat. Comitem saepius in peregrinationibus stirpes legendi causa institutis sibi adiunxit, inde haud exigua copiam stirpium rariorum in *Sicilia* et *Melita* collectarum habuit, quas bene exsiccat et agglutinavit, quaeque nunc in meam plantarum collectionem transierunt.

Felicissimum ad Patris et affinis sui magni G. THOMASII exemplum vixit VOLCAMERUS noster: sive enim spectes officii, munerumque suorum dignitatem, sive suam in medicina facienda peritiam, sive denique suum in rem herbariam amorem et intelligentiam. Infitari itaque non potest, tantorum virorum praestantiam, cui fortuna favebat, omnia quae magna sunt, consequutam esse, quinimo aliquando superasse. Inaedificavit enim primus inter cives suos stirpium cognitionem *fundamento Systematis*, et secundum methodum HERMANNI, RAI, RIVINI, AMMANNI et MORISONI aevi sui usitatissimam, agri sui plantas investigavit, collegit, observavit, adumbravit. *Floram norimbergensem* primus condidit, qua ante eum nulla absolutior neque emendatior flores et herbas huius foli (g) enumerabat, et praesertim, quia nullus alius botanicus, praeter eum, integram peragravit ditionem norimbergensem (h). Verum noster in stirpibus sylvestribus conquiendis enumerandisque nondum suam operam atque industriam terminavit. Multas enim fuit in describendis atque curatius delineandis stirpibus rarioribus exoticis, quas in horto suo habuit, seduloque in flora sua, sylvestribus suis adiecit deliciis.

Ali-

(g) Vnicum praemium est immortale, quod scientia rei herbariae cultoribus suis promittere potest, hinc bene meruit. VOLCAMERIA. Linn. Critic. bot. p. 95. Gen. Plant. ed. Schreber. II. n. 1056: nunc aucta octo speciebus. Spec. Plant. ed. Willdenow. III. p. 383. Qui studiis vitam quam vixerunt iocundissimam, impenderunt in aliis scientiarum partibus, cum aliquid egregii praestiterint, eorum nomen rei praestitae semper addi solet; sic in Medicis, Anatomicis, Pharmaceuticis, Chymicis, Chirurgicis. Cur itaque denegabimus botanicis omne praemium? omnes honores? omnem memoriam? O inlausto fidere nata scientia absque ullo praemio! Linn. Critic. botan. p. 81.

(h) Honestissime Volcamerus noster publice profiteri (*Fl. norimb. in praefatione*) non moratur, Christoph. Theophil. Scheurl, collegam suum, in communicandis sponte nascentium quarundam tam nominibus, quam locis natalibus multum lucis attulisse; et paullo ante, collegam Dan. Bescherer saepius in dignoscendo genuino plantarum characteris socium habuisse. Hinc taedet legisse, Beurerum ad Hallerum (Bibl. bot. T. I. p. 617) temere dedisse, Scheurlum et Beschererum plurimas fere stirpes collegisse, quas noster in flora sua exposuit.

Aliquando me praestantissimi Viri vestigia in Florae suae spicis legendis, per eosdem campos, prata, sylvas, nemora, rupes sequutum esse, cum oblectamento quodam adhuc memini. Maxime tunc lactabar, me saepius nactum fuisse copiam, incredibilem industriam et operosam assiduitatem oculatissimi Viri admirandi, quamvis, ut interdum accidere solet, in unam vel alteram stirpem inciderim, quae oculos eius subterfugerat: id quod praecipue in calamariis, graminibus, muscis frondosis et hepaticis obvenit.

Sed quousque me pellicet cupiditas laudandi VOLCAMERUM nostrum, eiusque recolendi memoriam? Laudabunt cum alii, magis meritorum suorum gnari, eorundumque praestantiae familiares! Mihi saltem liceat, floribus aliquot florum amantissimi condecorare tumulum. Ecce hic sunt:

Clarissimo et Celeberrimo Viro

D. D. Volkamero apud Norinbergenses Archiatro

Iosephus Pitton Tournesfort D. M. Par.

„Nominis tui celebritas impellit me ad te scribendum Clarissime Volka-
 „mere, tum ut benevolentiam meam erga te facilius perspicias, tum ut peregri-
 „nationis meae orientalis certior fiat. addam etiam ut rariores nonnullas plan-
 „tas seminaque opera D. Blanc adolescentis certe doctissimi et amantissimi acci-
 „pias. Quod ad peregrinationem attinet fuit illa certe pergrata nec rei herba-
 „riae inutilem futuram spero: per biennium enim et amplius Insulas maris ae-
 „gei tum cycladas tum sporadas incredibili quadam voluptate peragravi. deinde
 „melanorhalassam ut vocant Trapezuntrem usque navicula ita superavi, ut sin-
 „gulis diebus orae pernoctarem plantas huc illuc explorando nunc in Bithynia,
 „nunc in Ponto, Paphlagonia, Cappadocia. In Armeniam postea me contuli,
 „Georgiam ac Caspiae Portas, unde in Armeniam reversus viaque per Gallo-
 „Graeciam instituta ad Olympum Asiae montem perveni et Phrygia Eolide ac
 „Ionia perlustratis Gallias iterum petii. Nunc autem incumbo in concinnando

b

Corol-

„Corollario Rei herbariae in quo plantas omnes quas nondum descriptas, existi-
 „mo quaeque mihi in orientalibus plagis occurrerunt recensere, earum descri-
 „ptiones nonnullis iconibus intermixtis in lucem emissurus si otium suppetat. ac-
 „cipias interim Clarissime Vir munusculum paucorum seminum ac plantarum
 „tquam amoris mei argumentum. Plurima sane ac rariora mittam post Edi-
 „tionem Corollarii neque enim adhuc bene constat de quamplurimis apellationi-
 „bus ac iconibus quarum auctores consulendi sunt. Vale. Parisiis 3. non.
 „Octobr. 1702.,”

Nobilissimo atque excellentissimo Viro

Job. Georgio Volckamer

H. Boerhaave P.

„Litteras accepi, quas ad me dedisti, atque simul, quae misisti, semina
 „admodum bona. Hisce devinxisti hortum, ut quae petas, Tibi lubens mit-
 „tat. Neque defuisset meo officio, quo obligor citius misisse desiderata, et
 „promptius. Sed non potui semina Lactucarum selecta prius comparare. Neque
 „tamen et nunc nimium confides, quum hortulanus quaedam tumultuaria col-
 „lectione turbaverat. Ideoque sequenti autumno petenti plura mittam et sele-
 „ctius distincta. Habebis autem in his certas quidem in singulis chartis, ita
 „tamen, ut quidem unum forte et alterum irrepsit alterius speciei semen,
 „quod Tu distingues quam facillime.

„Geranium vitis folio non dedit semina, nec perfecit Cistus maculoso
 „flore, haud habeo iam Acaciae, Echinopos destruxit haud proliferos hyems.
 „Misiſſem lubens plantas, sed non novi occasionem, quam nactus illico utar.
 „Anno hoc citius desiderata indicabo, curabo ut habeas, pariter eadem liber-
 „tate usus erga Te. Vale!

Lugd. Bat. 17²³ 11.

Itine.

Itineris huius in orientales plagas a TOURNEFORTIO terra marique, tum audacter suscepti, tum auspicio exantlati, initium ab illo factum est d. IX Mart. 1700, quo reduce III Iun. 1702 Galliae oras iterum salutavit. Quantum hac expeditione rei herbariae, rebus antiquis, gentium terrarumque cognitioni profuerit, quantumque famam suam, cum apud externos, tum apud suos extenderit, neque mea commendatione, neque eget commemoratione. Id unum me addere saltem oportet, VOLCAMERUM nostrum, de itinere feliciter emenso a TOURNEFORTIO iam factum fuisse certiores, tametsi aliquot mensium redux fuerit. Verum minus festinanter TOURNEFORTIUS itinerarium ipsum expedit, huicque diutius immoratum fuisse omnino liquet (i). Editionis enim prioris pars prima iam typis exscripta fuerat, cum TOURNEFORTIUS diem suum obiret supremum; (k) et quamvis absque intercapedine altera huius pars prelo committeretur, quam perfectam et absolutam in scriniis reliquit, tamen integrum opus multo tardius in lucem publicam emissum fuit. Admodum vero maturavit *Corollarium institutionum rei herbariae*, cuius mentionem fecit in literis suis ad VOLCAMERUM: quippe illud iam anno 1703 impressum fuisse lego. (l) Verum vix aliam huius Corollarii editionem ante annum 1705 innotuisse existimem, quamvis fieri potuerit, ut iam prius TOURNEFORTIUS illud conscrip-

b 2

(i) Relation d'un voyage de Levant, contenant l'histoire ancienne et moderne de plusieurs isles de l'Archipel, de Constantinople, des cotes de la mer noire, de l'Arménie, de la Georgie, des frontieres de Perse et de l'Asie mineure, enrichie de descriptions, et de figures d'un grand nombres de plantes. Paris. Imprimerie Royale. 1717. in 4. 2 Vol. — Lyon 1717 in 8. 3 Vol. Amsterdam 1718 in 4. 2 Vol. (Germanica versio. Norimb. 1777 — 1777: auctore S. R. Patre.)

(k) Des deux Volumes in 4 que doit avoir la relation du Voyage de M. de Tournefort le premier etoit déjà imprimé au Louvre quand il mourut, et l'on acheve presentement le second sur le manuscrit de l'Auteur, qui a été trouvé dans un etat ou il n'y avoit rien à desirer. Fontenelle eloge de M. de Tournefort.

(l) Il en fit son Corollarium Institut. rei herbariae, imprimé en 1703. Fontenelle.

scripserit, quoniam **RAXI** histor. plant. Tom. *tertio* una cum aliis huius argumenti opusculis appendicis loco additum est (*m*). Alius autem libelli (*n*) neque auctor, neque editor, forte nequidem suusor **TOURNEFORTIUS** fuit, quamvis est perperam illi adscribi solcat (*o*). Huius nominum multorum plantarum farraginis *Samuelem Warthonum Anglum*, aut, ut **SEGUIERIO** (*p*) placuit, *Sherardum* potius auctorem fuisse, in medio relinquam. Eadem huius ratio ac *Historiae plantarum* est (*q*), quae **BOERHAAVIA** esse solet: auditorum horum virorum illustrium opuscula intempestiva.

Praeter collectionem epistolarum **BOERHAAVI** ad **BASSANDIUM** (*r*), quam bibliotheca caesarea Vindobonae servat, quamque illustris **IACQUIN** congeffit et edidit, et praeter eas, quas **HALLERUS** (*s*) publici iuris fecit, nullae Viri summi equidem mihi innotuerunt, quas unus vel alter ad quem datae fuerint, publicaverit.

• Iam

- (*m*) Tom. III qui est supplementum duorum praecedentium etc. Londini 1704 in fol.
- (*n*) Schola botanica sive catalogus plantar. quas ab aliquot annis in horto regio parisiensi studiose indigitavit vir clariss. *L. P. Tournefort*: edente in lucem *S. W. A. Amst.* 1689. in 12. Editionem hancce haud novisse videtur *Itallier v. Catal. bibl. Mörbrig* n. 330. p. 60 *leverae* 1749. 4.
- (*o*) On peut compter parmi les Ouvrages de M. de *Tournefort* un livre, ou du moins une partie d'un livre, qu'il n'a pourtant pas fait imprimer. Il porte pour titre *Schola botanica* cet. *Seguier* bibl. bot. p. 194 *Scholam botan. scriptis Tournefort. adnumerat.*
- (*p*) *Seguier* l. c. p. 194.
- (*q*) *Historia plantarum* quae in horto acad. lugd. batav. crescunt cum earum characteribus et medicinalibus virtutibus desumptis ex ore *A. Herm. Boerhaave*. Romae 1727. 2 Vol. in 8.
- (*r*) *H. Boerhaave* epistolae ad *Ioan. Bapt. Hoffand* Medic. caesareum, Vindob. 1778. 8.
- (*s*) Epistolae ab enediis viris ad eum scriptae, Bern. 1773. 8. VI Vol.

Iam p̄terisq̄ue satisfecisse hac opella mea equidem putabo, si ea, quae pro-
tuli, ad Memoriam illustris Volcameri recolendam non inepta fuisse intellexero.

Sempiterna profecto dignissimum memoria illum iudicabunt posterī,
eum meminerint, quanta Virum praestantissimum solertia atque conten-
tione temporibus suis profecerit: cum didicerint, in muneribus suis sibi
demandatis publicis aequē iustum ac tenacem fuisse, quam cupidissimum
temporis sui parcissimum in rebus literariis multiplicis generis peragendis
atque tractandis: cum legerint, eum propter animi candorem, morum suavi-
tatem, vitaeque integritatem aequē civibus carum, quam ab exteris hōne-
ratum fuisse.

En imaginem Viri, munerum atque dignitatum suarum *Iubilaei semise-*
secularis; imaginem Viri literatissimi, laboriosissimi, honestissimi, quam sem-
piterno cultu venerabitur grata posteritas. En simul PATER OPTIME dignis-
simam veneratione imaginem TUAM, quasi coloribus expressam. Nolim enim
plenam et perfectam, si modo valerem, eam absolvere, quoniam verecundiae
potius obtemperare malim, quam iis antevertere, qui post nos victuri sunt,
quorumque officium erit, dignum vetare virum mori, quibusque iustum at-
que pulcrum videbitur, non pati eum occidere, cui aeternitas debetur.

Latius enim in memoria et sermone hominum ille *Volcamerus*, summus
Vir, versabitur, qui ad TUUM, PATER OPTIME, exemplum, in ipso acta-
tis fastigio nesciebat, vitam actuosam, cum otiosa commutare, qui potius in
eadem senectute, vel minimum temporis perdidisse arbitrabatur, quod non
officiis impendisset, vel in literis consumisset. Nulla etenim satietas studio-
rum apud TE unquam tanta fuit, ut secessus quosdam quaesiveris, quamvis
illi non desidia nomen, sed tranquillitatis accepissent. Namque absque ulla
remissione, et summa quidem cum pietate, muneribus TUIS adeo perfunderis,
iisque satisfacere adeo TIBI curae est, ut vel in levioribus, neminis vices
ferre

ferre confueveris. Optimi civis, coniugis, patris, avi, amici officia praestare semper religioni duxisti, ac tanta cura et amore familiae nostrae praefuisti, ut merito nos omnes TE praesidium et decus nostrum veneremur. Quoniam autem tanta sollicitudine et amore rebus nostris consuluisti, eademque fide patriae, muneribus TUIS, atque literis vixisti, summa nunc cum animi mentisque tranquillitate, atque vultus serenitate, ad praeteritos potes annos respicere, computans honestissimae vitae acta. Itaque cum Cicerone (†) dicere potes: *semper enim in his studiis, laboribusque viventi non intelligitur, quando obrepae senectus. Ita sensim sine sensu aetas senescit*: et pari modo (u), *breve enim tempus aetatis satis est longum ad bene honesteque vivendum: sin processeris longius, non magis dolendum est, quam agricolae dolent, praeterita verni temporis suavitate, aestatem auctumnumque venisse: ver enim, tanquam adolescentiam significat, ostenditque fructus futuros: reliqua tempora demetendis fructibus et percipiendis accommodata sunt: fructus autem senectutis est, ut saepe dixi, ante partorum bonorum memoria et copia.* — Quae omnia TIBI accedere nos testes omnes sumus, qui maxime laetamur, TE *Virum summe venerabilem*, eadem mentis atque corporis valetudine, et animi tranquillitate, hodierno die festo, *muneris ecclesiastici solennia quinquagenaria* celebrare posse, qua, iam anno 1798 d. VIII. Februarii *solennia muneris Pastoris et Dispositoris ad Div. Sebaldi*, XXV annos feliciter perfuncti, et anno 1799 *solennia dignitatis Doctoris philosophiae quinquagenaria* celebrare potuisti. Gratulamur TIBI summa animi pietate, et laetamur nobis hoc contigisse, et NUMEN T. O. M. precibus nostris clementer annuisse, ut festo hodierno die, TE *Virum Senem Iubilaeum*, sic annis ita meritis ornatissimum, salutare atque venerari possimus. Nullius autem laetitia mea maior unquam esse potest. Veneror enim TE non solum PATREM OPTIMUM, sed gloriior mihi etiam de TANTO PATRE, cuius nobilissimum vitae exemplar, maximo mihi semper fuit incitamento literis vivendi, adeo, ut quemadmodum Tu me IPSE docuisti, quaecunque temporis spatia, quae de munere meo peragendo superflint, semper impenderim, iis frui deliciis, quae contemplatio rerum naturae suis adfert cultoribus. Ita omnia, quae hactenus in tramite virtutis, officii et litterarum

(†) Cato maior Cap. XI, (u) ibid. Cap. XIX.

rum praestiterim, ex TE sunt repetenda. Neque ideo gratias meas maximas hodie repudiabis, quoniam iustissimae sunt, quas lactissimo die TIBI ago, quas tamen dignas absolvere, neque extrema mea aetas sufficeret.

NUMEN T. O. M. TE servet, et tueatur vitam TUAM, augeat et producat dies TUOS ad ultimum vitae humanae terminum, ut *Reverendo Ministerio Reipublicae, et Collegio TVO Venerando*, ut aetate sic meritis primarium atque illustre decus, reipublicae literariae ornamentum praestantissimum, nobis, meis, mihi praesidium carissimum, quam diutissime possis interesse. Proinde dum et mihi suppetit vita, summa animi contentione enitar, ut ad TUUM exemplar, de me, idem olim dicere possim, quod TU PATER OPTIME hodierno die festo de TE IPSO tanto iure praedicare potes: *neque vixisse poeniteat, quoniam ita vixi, ut non frustra me natum existimem.*

Vale, Vir summe Venerabilis, mihi meisque porro, ut facis, fave!

